

МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ЕЙДЖИЗМУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

AGEISM SOCIAL-PEDAGOGICAL CORRECTION MODEL OF STUDENT YOUTH IN THE EDUCATIONAL AND CULTURAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Статтю присвячено пошуку шляхів корекції ейджизму серед студентської молоді. У сучасних соціокультурних умовах стрімко зростає та набуває широкого розповсюдження явище ейджизму – негативного стереотипного ставлення молоді, зокрема студентської, до представників похилого віку, тому потрібно є педагогічна корекція із залученням виховного потенціалу суспільства, оскільки від успішної соціалізації студентів у найближчій перспективі залежатиме майбутнє нашої держави. Виникає необхідність моделювання процесу соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі закладу вищої освіти. Висвітлено основні компоненти структурно-функціональної моделі соціально-педагогічної корекції ейджизму в студентській молоді, зокрема суб'єкт-об'єктний (об'єкт – студенти з високим рівнем прояву ейджизму, а суб'єкти – соціальний педагог, куратори, викладачі, представники студентського самоврядування, громадських організацій, культурно-дозвілєвих закладів тощо), функціонально-цільовий (мета – підвищення ефективності корекції ейджизму студентської молоді через освітньо-культурне середовище ЗВО, функції корекції (виправна, компенсувальна, стимулювальна), принципи корекційної діяльності (як загальні, так і спеціальні)), середовищний (внутрішнє середовище ЗВО, його складники (організаційно-технологічний, навчально-професійний, соціально-виховний) та зовнішнє (територіальні центри соціального обслуговування, соціальні служби, громадські організації, державні заклади, будинки престарілих, благодійні організації, геріатричні пансіонати для ветеранів праці, клуби активного довголіття громадян похилого віку, заклади культури, університети третього віку та віртуальний простір тощо), змістовно-технологічний (підготовчий, основний, підсумковий етапи, зміст, напрями, форми та методи) та результативний (критерії, показники й рівні оцінювання та очікуваний результат – зниження високого рівня ейджизму серед студентської молоді). Виділено специфіку моделі в умовах освітньо-культурного середовища закладу вищої освіти. Особлива увага приділяється єдності внутрішнього та зовнішнього соціально-виховного середовищ ЗВО в процесі соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді.

Ключові слова: структурно-функціональна модель, ейджизм, студентська молодь, соціально-педагогічна корекція, освітньо-культурне середовище закладу вищої освіти.

Стаття посвячена пошуку шляхів корекції ейджизму серед студентської молоді. В сучасних соціокультурних умовах стрімко зростає та набуває широкого розповсюдження явище ейджизму – негативного стереотипного ставлення молоді, зокрема студентської, до представників похилого віку, тому потрібно є педагогічна корекція із залученням виховного потенціалу суспільства, оскільки від успішної соціалізації студентів у найближчій перспективі залежатиме майбутнє нашої держави. Виникає необхідність моделювання процесу соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі закладу вищої освіти. Висвітлено основні компоненти структурно-функціональної моделі соціально-педагогічної корекції ейджизму в студентській молоді, зокрема суб'єкт-об'єктний (об'єкт – студенти з високим рівнем прояву ейджизму, а суб'єкти – соціальний педагог, куратори, викладачі, представники студентського самоврядування, громадських організацій, культурно-дозвілєвих закладів тощо), функціонально-цільовий (мета – підвищення ефективності корекції ейджизму студентської молоді через освітньо-культурне середовище ЗВО, функції корекції (виправна, компенсувальна, стимулювальна), принципи корекційної діяльності (як загальні, так і спеціальні)), середовищний (внутрішнє середовище ЗВО, його складники (організаційно-технологічний, навчально-професійний, соціально-виховний) та зовнішнє (територіальні центри соціального обслуговування, соціальні служби, громадські організації, державні заклади, будинки престарілих, благодійні організації, геріатричні пансіонати для ветеранів праці, клуби активного довголіття громадян похилого віку, заклади культури, університети третього віку та віртуальний простір тощо), змістовно-технологічний (підготовчий, основний, підсумковий етапи, зміст, напрями, форми та методи) та результативний (критерії, показники й рівні оцінювання та очікуваний результат – зниження високого рівня ейджизму серед студентської молоді). Виділено специфіку моделі в умовах освітньо-культурного середовища закладу вищої освіти. Особлива увага приділяється єдності внутрішнього та зовнішнього соціально-виховного середовищ ЗВО в процесі соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді.

никает необходимость моделирования процесса социально-педагогической коррекции эйджизма студенческой молодежи в образовательно-культурной среде учреждения высшего образования. Освещены основные компоненты структурно-функциональной модели социально-педагогической коррекции эйджизма в студенческой молодежи, в частности субъект-объектный (объект – студенты с высоким уровнем проявления эйджизма, а субъекты – социальный педагог, кураторы, преподаватели, представители студенческого самоуправления, общественных организаций, культурно-досуговых учреждений и т.д.), функционально-целевой (цель – повышение эффективности коррекции эйджизму студенческой молодежи через образовательно-культурную среду ЗВО, функции коррекции (исправительная, компенсирующая, стимулирующая), принципы коррекционной деятельности (как общие, так и специальные)), компонент среды (внутренняя среда ЗВО и его составляющие (организационно-технологический, учебно-профессиональный, социально-воспитательный) и внешняя (территориальные центры социального обслуживания, социальные службы, общественные организации, государственные учреждения, дома престарелых, благотворительные организации, гериатрические пансионаты для ветеранов труда, клубы активного долголетия пожилых граждан, учреждения культуры, университеты третьего возраста и виртуальное пространство и т.д.) содержательно-технологический (этапы: подготовительный, основной, результативный; содержание, направление, формы и методы) и результативный (критерии, показатели и уровни оценки и ожидаемый результат – снижение высокого уровня эйджизма среди студенческой молодежи). Выделена специфика модели в условиях образовательно-культурной среды учреждения высшего образования. Особое внимание уделяется единству внутреннего и внешнего социально-воспитательных сред ЗВО в процессе социально-педагогической коррекции эйджизма студенческой молодежи.

Ключевые слова: структурно-функциональная модель, эйджизм, студенческая молодежь, социально-педагогическая коррекция, образовательно-культурная среда учреждения высшего образования.

In modern socio-cultural conditions, phenomenon of ageism is widespread and growing rapidly and it receives the negative stereotyped attitude of young people, in particular students, to the elderly representatives, therefore, it is necessary to find the effective ways of this phenomenon correction, as the future of our state will depend on the successful socialization of students. Thus, there is a need to model the process of socio-pedagogical correction of students' ageism in the educational and cultural environment of a higher educational establishment. The article describes the essence of "socio-pedagogical correction of student's youth". It has been determined the main components of structural and functional model of socio-pedagogical correction of ageism in student

УДК 378.035:316.647.82-057.087
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085.2019.12-1.27>

Печериця Н.М.,
аспірант кафедри соціальної педагогіки
Харківської державної академії
культури

youth: subject-object (object of correctional activity are the students with a high level of ageism manifestation, and subject – is a social teacher, tutors, lectors, student self-government representatives, representatives of public, state organizations, cultural establishments, etc.); functional-objective (reflects the functions of social-pedagogical activity in relation to correction (corrective, stimulating and compensatory), the aim which essence is to increase the efficiency of students' ageism correction through the educational and cultural environment of the by mass-media means of social and pedagogical activities, principles of corrective action, as general and special); environmental (represents the structure of educational and cultural environment of mass-media, which is divided into the following components: organizational – technological, training-vocational, social-educational); content-

technological (outlines the content and stages: preparatory, coordination, implementation in correlation which corresponds to the forms, directions, methods of social and pedagogical activities in relation to correction in the appropriate interaction at the internal and external levels); Effective (represents the criteria, indicators and levels of evaluation and the expected result). It has been determined the specificity of model in conditions of the educational and cultural environment of higher educational establishment. It has been paid the particular attention to the unity of the internal and external social and educational environments in course of ageism correction of student youth.
Key words: structural-functional model, ageism, student youth, socio-pedagogical correction, educational-cultural environment of higher educational establishments.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

В умовах бурхливого розвитку інформаційного суспільства набуває актуальності дослідження процесу позитивного соціального розвитку студентської молоді, оскільки від гармонійності соціалізації представників цієї вікової групи залежить перспектива розвитку нашої держави в майбутньому. Нові соціокультурні умови існування спричинили те, що сьогодні студентська молодь є найактивнішим та наймайстернішим користувачем сучасних інформаційно-комунікативних технологій (далі – ІКТ), тому останні є основним засобом соціального розвитку, а Інтернет – середовищем соціалізації, що носить не лише позитивний, але й негативний характер, оскільки надмірний та стихійний вплив комп'ютерних технологій і постійне занурення у віртуальний простір деструктивно впливає на процес соціального становлення студентів, подекуди призводить до поширення в молодіжній субкультурі інфантилізму, споживацького ставлення до суспільного життя, знедуховлення, соціальної безвідповідальності, нігілізму, пасивності, агресивності, всюдозволеності, нетерпимості, критиканства, знецінення думок інших, зокрема до ейджизму. У сучасних соціокультурних умовах виникає актуальна необхідність пошуку та реалізації ефективних шляхів подолання ейджизму серед студентської молоді, одним із яких є моделювання процесу соціально-педагогічної корекції та його реалізація в освітньо-культурному середовищі закладу вищої освіти (далі – ЗВО), що сприятиме гармонізації не тільки особистісного, а й професійного розвитку, успішній соціалізації студентської молоді, її інтеграції в соціумі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти формування та розвитку студентської молоді досліджували Т. Артемонова, Н. Богданова, О. Білик, І. Курліщук, В. Лісовський, Н. Максимовська, М. Максимовський, А. Рижанова, О. Рудакова, С. Савченко, О. Севастьянова, Л. Суколянська, В. Штифурак, О. Язловецька та інші. Явище ейджизму вивчали Р. Батлер, О. Березіна, В. Біскуп, М. Євдокимова, Т. Горо-

дова, О. Колпіна, О. Краснов, І. Кресіна, Л. Магдисюк, А. Мікляєва, Л. Міщиха та інші; освітньо-культурне середовище – О. Білик, Д. Порох, О. Прищеп, В. Стрельцова та інші; проблему соціально-педагогічної корекції різних негативних соціальних явищ – Г. Василенко, Т. Гніда, Н. Завєрико, В. Носенко, Т. Окушко, Н. Сейко, Г. Товканець та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблему соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді досліджено ще не достатньо, зокрема відсутня науково обґрунтована модель підвищення ефективності соціально-педагогічної корекції ейджизму в освітньо-культурному середовищі ЗВО.

Метою статті є теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Старіння населення планети, трансформація традиційних ціннісних орієнтацій, зниження виховної ролі інституту сім'ї, орієнтування інформаційної культури світу на все нове призводить до зміни ставлення стосовно людей похилого віку та поширення ейджизму. Ейджизм є негативним явищем сучасності, що пов'язано зі зростанням значущості молодого покоління, особливо студентів, в інформаційному просторі. За статистичними даними на 2017 р., 97% молоді (віком від 15 до 29 років) є активними користувачами ІКТ, представники віком від 55 до 64 років становлять 38%, а люди старше 65 років – лише 12% [2]. Студентська молодь через недостатність соціального досвіду та сформованості ціннісних орієнтацій піддається впливу стереотипованих знань про людей похилого віку через засоби масової інформації, що призводить до знецінення, заперечення соціального досвіду минулих років, зменшення значущості людей похилого віку в інформаційному суспільстві та поширення ейджизму. Беручи за основу обґрунтоване визначення ейджизму Р. Батлера [4, с. 243–246] та спираючись на дослідження В. Біскупа, О. Березіної,

М. Єкімової, М. Житинської, Н. Клименюк, І. Кресіної, К. Познанської, А. Мікляєвої, Е. Палмора, Н. Смелзер та інших, ейджизм розглядаємо як негативний соціальний стереотип, що презентує «перекручені», спрощені знання про старість та людей похилого віку, які закарбовуються в індивідуальній та суспільній свідомості, що надалі спричиняє дискримінаційні дії до цієї вікової категорії на рівні міжособистісного спілкування та різних соціальних інститутів. Саме тому актуалізується необхідність пошуку та реалізації в сучасних реаліях ефективних шляхів подолання ейджизму серед студентської молоді.

Теоретико-методологічною базою у розробленні структурно-функціональної моделі соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі ЗВО є праці Б. Ананьєва, А. Алексюк, К. Астахової, Н. Максимовської, М. Максимовського, А. Рижанової, О. Рудакової, С. Савченка, С. Харченка, Л. Суколянської, В. Штифурак та інших, котрі досліджували аспекти соціального розвитку студентської молоді; Р. Батлера, О. Березіної, В. Біскупа, М. Євдокимової, І. Кресіної, Л. Магдисюк, А. Мікляєвої та інших, що вивчали феномен ейджизму; О. Білик, Д. Порох, О. Прищепи, В. Стрельцова та інших, що розглядали особливості освітньо-культурного середовища. Науково-методичні засади профілактично-корекційної роботи вивчали Б. Алмазов, С. Бєличева, І. Дубровіна, А. Капська, Ю. Клейберг, І. Козубовська, А. Макаренко, В. Оржеховська, В. Татенко, Т. Титаренко, С. Шацький, Л. Шнейдер та інші. Питання теоретичного обґрунтування корекційної діяльності соціального педагога досліджували Є. Бондаревська, В. Бочарова, Б. Вульфів, І. Литвинов, А. Мудрик, Л. Семенюк, А. Тарасов та інші. Проблему соціально-педагогічної корекції різних негативних соціальних явищ розглядали Г. Василенко, Т. Гніда, Н. Заверико, В. Носенко, Т. Окушко, Н. Сейко, Г. Товканець та інші.

Структурно-функціональна модель соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі ЗВО характеризується єдністю таких структурних компонентів: суб'єкт-об'єктного, функціонально-цільового, середовищного, змістовно-технологічного та результативного.

Суб'єкт-об'єктний компонент представлений об'єктами корекції, зрозуміло, що ними є студенти з високим рівнем ейджизму, провідним суб'єктом є соціальний педагог, а потенційними – куратори, викладачі, представники студентського самоврядування, громадських організацій, державних закладів тощо. Слід зазначити, що провідним та найбільш оптимальним суб'єктом для здійснення соціально-педагогічної корекції ейджизму в студентській молоді в освітньо-культурному

середовищі ЗВО є саме соціальний педагог. Він є спеціалістом у сфері соціального виховання та здатний із найбільшою ефективністю інтегрувати та координувати соціально-педагогічну діяльність щодо корекції ейджизму в студентів, об'єднувати зусилля фахівців зовнішнього соціокультурного середовища та стимулювати самовиховні можливості студентів. Діяльність соціального педагога у ЗВО сприятиме створенню оптимальних умов успішного соціального розвитку та ефективної інтеграції студентської молоді в соціум, зберігаючи толерантні міжпоколінні стосунки. Соціальний педагог сприяє регулюванню всіх виховних впливів (тобто посиленню позитивних та нейтралізації негативних на розвиток соціальності студентської молоді), координує діяльність і взаємодію всіх соціально-виховних суб'єктів як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях середовища, допомагає налагодженню позитивної міжпоколінної взаємодії, сприяє залученню різноманітних соціальних інституцій для корекції ейджизму в студентів та стимулює потенційні можливості останніх щодо самокорекції поведінки та ставлення до представників похилого віку. Як правило, посади соціальних педагогів у більшості ЗВО відсутні, але в деяких ЗВО все-таки наявні, тому сподіваємося, що європейська інтеграція нашої країни забезпечить їх обов'язкове введення у всіх ЗВО. До потенційних суб'єктів соціально-педагогічної корекції ейджизму студентів у ЗВО зараховуємо кураторів, викладачів гуманітарних дисциплін, зокрема педагогічних, представників студентського самоврядування, громадських організацій, державних закладів, із якими має проводитися відповідна підготовка, щоб вони стали реальними суб'єктами.

Метою структурно-функціональної моделі соціально-педагогічної корекції ейджизму є підвищення ефективності соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі ЗВО. До функцій соціально-педагогічної корекції зараховуємо: виправну (передбачає зміну негативного стереотипного сприйняття людей похилого віку), компенсальну (посилення тих позитивних якостей чи діяльності студента, які сприятимуть зміні ставлення до людей похилого віку), стимульовальну (спрямовану на заохочення зміни негативного стереотипного сприйняття людей похилого віку, активізації позитивних якостей, ціннісних орієнтацій, установок у студентській молоді, прагнення до суспільно-корисної діяльності). До загальних принципів належать такі: цілеспрямованості, цілісності, системності, гуманності, толерантності, врахування індивідуальних та вікових особливостей студентів, а також діяльнісний. Розкриємо більш детально специфічні принципи соціально-педагогічної корекції: єдності діагностики та корекції (забезпечує цілісність та правильність корекційної-

педагогічного процесу), комплексності корекційних методів та прийомів (застосування сукупності форм, методів, засобів, прийомів, способів, що забезпечать максимально ефективний корекційний вплив), інтеграції соціальних інституцій (взаємодія та координація внутрішнього та зовнішнього середовищ для досягнення поставленої мети), стимулювання та мотивації (сприяє мотивації позитивного ставлення студентів до представників похилого віку), самокорекції (усвідомлення необхідності подолання стереотипного ставлення до людей похилого віку та самозміни) тощо.

Важливим для підвищення ефективності соціально-педагогічної корекції (далі – СПК) ейджизму в ЗВО є середовищний компонент, оскільки він відбиває особливості СПК та структуру освітньо-культурного середовища ЗВО. О. Білик [1, с. 247] у дослідженні стосовно соціалізації іноземних студентів у освітньо-культурному середовищі ЗВО ґрунтовно розкрито складники внутрішнього середовища ЗВО (організаційно-технологічний, навчально-професійний, соціально-виховний). Оскільки освітньо-виховний процес у ЗВО єдиний та вікові характеристики студентської молоді збігаються, то будемо керуватися ними під час соціально-педагогічної корекції ейджизму в студентів. Спираючись на дослідження О. Білик, Н. Максимовської, М. Максимовського, А. Рижанової, С. Савченко та інших, стверджуємо, що соціальний розвиток особистості відбувається й поза межами середовища ЗВО, тобто у відкритому соціальному просторі міста, регіону, країни тощо. Зазначимо, що в умовах інформаційного суспільства соціальний розвиток студентської молоді не обмежується лише середовищем ЗВО, а виходить за його межі, тому доцільно в середовищному компоненті виділити й зовнішнє соціально-виховне середовище. Досліджуючи зовнішнє соціокультурне середовище, базуємося на дослідженні А. Мікляєвої, яка, аналізуючи досвід зарубіжних соціальних психологів М. Хуммера, Р. Радоса, вказує на те, що найбільш ефективним напрямом роботи з подолання ейджизму є безпосередні контакти з представниками похилого віку [3, с. 160]. Виходячи з дійсних соціальних закладів, організацій, установ тощо для людей похилого віку, до реального зовнішнього соціально-виховного середовища зараховуємо взаємодію із соціальними службами, територіальними центрами соціального обслуговування, будинками престарілих, громадськими, благодійними організаціями, геріатричними пансіонатами для ветеранів праці, клубами активного довголіття громадян похилого віку, закладами культури, університетами третього віку, культурно-дозвіллевими організаціями; до віртуального – інтернет-кафе для людей похилого віку, віртуальні клуби, медіа-проекти, веб-сайти, онлайн-навчання тощо. Важливою особливістю є консолідація виховних

зусиль як зовнішнього, так і внутрішнього середовищ, що вможливить повноцінну, ефективну соціально-педагогічну корекцію ейджизму в студентів.

У змістовно-технологічному компоненті виділяємо такі етапи: підготовчий, основний, підсумковий. Як було зазначено раніше, I етап стосується підготовки потенційних суб'єктів соціально-педагогічної корекції щодо корекції ейджизму в студентів. Оскільки потенційними суб'єктами у внутрішньому середовищі ЗВО є викладачі гуманітарних дисциплін, зокрема педагогічних, куратори, співпрацівники закладу освіти, то необхідною є підготовка щодо особливостей СПК, щоб зробити їх реальними суб'єктами корекційної діяльності. Провідним завданням змісту підготовки суб'єктів СПК є підвищення та поглиблення компетенції щодо проблеми ейджизму, необхідності її подолання, особливостей соціально-педагогічної корекції та основних форм, методів цієї діяльності в сучасному студентському середовищі. Виступ на педагогічній нараді на тему «Явище ейджизму та його наслідки», семінар «Ейджизм стосується кожного..!», консиліум зі соціальними педагогами та фахівцями соціальної сфери стосовно особливостей СПК ейджизму в освітньо-культурному середовищі ЗВО та сучасних ефективних формах та методах корекції його явища в студентській молоді – усе це підвищить рівень усвідомленості та вмотивованості педагогів щодо необхідності подальшої діяльності та особливостей СПК ейджизму студентської молоді. Проміжним результатом на цьому етапі є створення соціально-педагогічного корекційно-координаційного центру ЗВО, спрямованого на узгодження та затвердження загального плану соціально-педагогічної корекційної діяльності та взаємодії суб'єктів щодо подолання ейджизму, забезпечення методикою корекційної діяльності тощо. Говорячи про зовнішнє соціокультурне середовище, це дасть можливість визначити соціальні інституції, окреслити зміст, види, напрями та форми взаємодії із середовищем ЗВО, скласти спільний план корекційної діяльності під час зустрічей, онлайн-бесід, екскурсій, провести підготовку з представниками зовнішніх інституцій щодо психовікових особливостей студентської молоді за допомогою онлайн-бесіди «Сучасні специфічні особливості студентів», форуму «Соціально-педагогічна корекція ейджизму: провідні напрями, форми» тощо, що сприятимуть осягненню представниками зовнішніх соціальних інституцій особливостей сумісної діяльності щодо корекції ейджизму в студентській молоді. Результатом є набуття суб'єктності суб'єктами СПК.

Основний етап змістовно-технологічного компонента передбачає діяльність за такими трьома напрями, як консолідація соціально-виховних зусиль внутрішнього середовища, інтеграція соці-

ально-виховної діяльності зовнішніх соціальних інституцій щодо корекції ейджизму студентів у ЗВО, об'єднання зусиль внутрішнього та зовнішнього соціально-виховних середовищ для корекції ейджизму студентів через активізацію студентського самоврядування та самокорекційного потенціалу студентів у зовнішньому соціокультурному середовищі. У напрямі консолідації соціально-виховних зусиль внутрішнього середовища ЗВО щодо корекції ейджизму необхідно вжити заходів, що сприятимуть об'єднанню суб'єктів корекційної діяльності, а також активізації, мотивації та залученню до співпраці активу студентського самоврядування з метою зниженню рівня ейджизму в студентів із високим рівнем прояву цього явища. Під час упровадження соціально-педагогічної діяльності щодо корекції необхідно враховувати специфіку освітньо-культурного середовища кожного ЗВО. Розглянемо особливості корекційної діяльності у кожному із зазначених складників освітньо-культурного середовища ЗВО. Форми та методи в організаційно-технологічному складнику передбачають створення ціннісного, толерантного життєвого простору, організацію діяльності викладачів та співробітників ЗВО щодо СПК ейджизму, наприклад, за допомогою online-брифінгу «Ейджизм – найпоширеніший вид дискримінації», лекції-прес-конференції у бібліотеці «Наслідки ейджизму», наукових дебатів у гуртожитку «Вікова дискримінація – яка вона?» тощо. У навчально-професійному складнику рекомендовано залучити до співпраці викладачів гуманітарних дисциплін із метою вдосконалення, розробки й упровадження навчально-методичних матеріалів, урахуваючи проблеми ейджизму в студентському середовищі, сприяти формуванню позитивних соціальних якостей та ціннісного ставлення у студентів до представників цієї вікової категорії в навчально-виховному процесі та під час виробничої практики. Для того, щоб удосконалити навчальні дисципліни стосовно проблематики ейджизму в нашому суспільстві, необхідно залучитися підтримкою викладачів гуманітарного профілю. Так, наприклад, дисципліну «Філософія», рекомендовано врізноманітнити темою «Єдність і протистояння двох полярних вікових груп», а в дисципліні «Соціологія» тему «Особистість і суспільство» – підтемою «Сучасні соціальні відхилення між віковими групами» тощо. Соціально-виховний складник внутрішнього освітньо-культурного середовища ЗВО спрямований на організацію різноманітних фестивалів, соціокультурних проектів, квестів, соціально-педагогічних акцій, наприклад: «Єдність поколінь», сумісні пізнавально-дозвіллеві фестивалі «60+», віртуальні флешмоби, ярмарки «Діалог між поколіннями», віртуальний клуб «Ці люди заслуговують, що їх знали», мультимедійний проект «Скажемо

разом ейджизму ні!», онлайн-розповіді видатних людей похилого віку та волонтерів, перегляд та обговорення кіно-, відеоматеріалів, волонтерську діяльність тощо, що направлені на здобуття об'єктивних та точних знань щодо людей похилого віку, формування соціальної активності у студентів, популяризації позитивних ціннісних орієнтацій щодо людей похилого віку в соціумі та віртуальному просторі, гармонійних, рівноправних та толерантних міжпоколінних взаємовідносин, а також важливим є залучення студентів до взаємодії з людьми похилого віку під час проходження ознайомчої, виробничої практики тощо. Проміжним результатом цього напрямку є об'єднання та зміцнення соціально-виховних зусиль щодо корекції ейджизму серед студентів у освітньо-культурному середовищі ЗВО на організаційно-технологічному, навчально-професійному, соціально-виховному рівнях освітньо-виховного простору. Наступний напрям стосується інтеграції соціально-виховної діяльності зовнішніх соціальних інституцій щодо корекції ейджизму студентів у ЗВО. Його необхідність полягає в тому, щоб залучити представників зовнішніх соціальних інституцій безпосередньо до взаємодії зі студентською молоддю на території ЗВО з метою ефективного корекційно-виховного впливу щодо проблеми ейджизму. У цьому напрямі доцільним є здійснення виступів представниками територіальних центрів «Особливості адаптації людей похилого віку в сучасному соціумі», представників медичних «АнтиЕйдж», правоохоронних організацій «Законність явища ейджизму та наслідки», міжпоколінних зустрічей «Мудрість в кожного своя», виїзних семінарів «Хоч за 60, але молоді душею» тощо. Результатом цього напрямку є інтегрованість соціально-виховних зусиль зовнішніх соціальних інституцій в освітньо-культурне середовище закладу для єдиного, цілісного, гармонійного та успішного функціонування з метою подолання проблеми ейджизму в сучасних студентів. Останній напрям уміщує необхідність об'єднання зусиль внутрішнього та зовнішнього середовищ для ефективною корекції ейджизму студентів через активізацію студентського самоврядування та їх самокорекційного потенціалу, оскільки основною рисою студентського віку є прагнення до самостійності, а також важливим є сприяння самокорекції ініціатив студентів, які б допомагали формуванню активної соціально-позитивної позиції стосовно представників похилого віку. Робота в цьому напрямі здійснюється за допомогою залучення студентської молоді в середовище соціально-виховних інституцій зовнішнього рівня. Наприклад, під час волонтерської діяльності, що є можливою під час організації студентами свят чи заходів у будинках престарілих, територіальних центрах, волонтерської допомоги представникам похилого віку в опануванні ІКТ, проведенні

різноманітних майстер-класів, благодійних акцій зі збору необхідних речей у будинок пристарілих «Частинка твого тепла», ярмарок «Естафета доброти», організації ретро-вечора для представників похилого віку тощо. Результатом у цьому напрямі є зміна перебігу безпосередніх контактів із представниками похилого віку негативного стереотипного ставлення на позитивне, поява толерантного ставлення та прагнення студентів до активної суспільно-корисної діяльності, формування соціально-позитивної позиції стосовно представників похилого віку та самокорекції студентів.

Останнім елементом моделі є результативний, що передбачає аналіз та моніторинг ефективності корекційної діяльності та внесення відповідних корективів, що вміщує результативний компонент (критерії, показники) та традиційні рівні (високий, середній, низький) прояву ейджизму в студентів. Результатом на цьому етапі є зниження рівня ейджизму в студентської молоді.

Висновки. Поширення негативного соціального явища ейджизму серед студентів підтверджує актуальність розробки структурно-функціональної моделі для підвищення ефективності соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі ЗВО. У презентовану структурно-функціональну модель соціально-педагогічної корекції ейджизму покладено такі структурні компоненти: суб'єктно-об'єктний, функціонально-цільовий, середовищний, змістовно-технологічний та результативний. Корекційна діяльність здійснюється на двох рівнях ЗВО, зокрема внутрішньому та зовнішньому, що сприятиме зміні негативного соціального стереотипу в студентів щодо людей похилого віку, гармонізації, рівноправності міжпоколінних взаємовідносин. Внутрішнє середовище ЗВО сприяє

виправленню та зміні негативного ставлення студентів на ціннісне й толерантне до представників похилого віку, а зовнішнє – стимулює позитивні зміни у ставленні студентів до людей похилого віку, сприяє розвитку мотивації на соціально-схвалені способи та види взаємодії з цими людьми. Для корекційної діяльності обрано як традиційні, так й інноваційні методи, засоби, форми, які спрямовані на витіснення негативного стереотипу сприйняття людей похилого віку та зміну негативного стереотипу на толерантне ставлення за допомогою мотивування, компенсації, залучення до спільної діяльності, взаємодії, набуття об'єктами процесу корекції нових соціальних якостей, знань, ціннісного ставлення до людей похилого віку, опанування досвідом позитивного спілкування та взаємодії з ними. Перспективою подальшого дослідження є розробка програми соціально-педагогічної корекції ейджизму студентської молоді в освітньо-культурному середовищі, враховуючи специфіку відповідних закладів вищої освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Білик О.М. Теорія та методика соціалізації іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.05; ДЗ «Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка». Старобільськ, 2018. 683 с.
2. В Украине на начало 2017 насчитано 21,6 млн пользователей интернета. *Медиа-новости*. 2017. URL: <https://promo.semantrum.net/ru/2017/04/21/v-ukraine-na-nachalo-2017-naschitano-21-6-mln-polzovatelej-interneta/>.
3. Микляева А.В. Методы исследования эйджизма: зарубежный опыт. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metody-issledovaniya-eydzhizma-zarubezhnyy-opyt>.
4. Butler R.N. Age-ism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*. 1969. Vol. 9. P. 243–246.